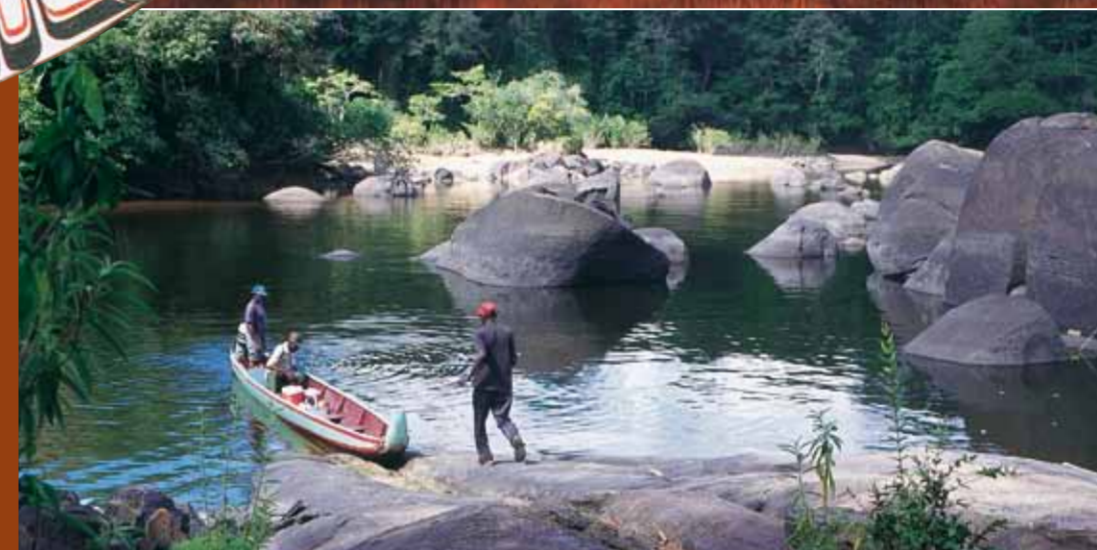
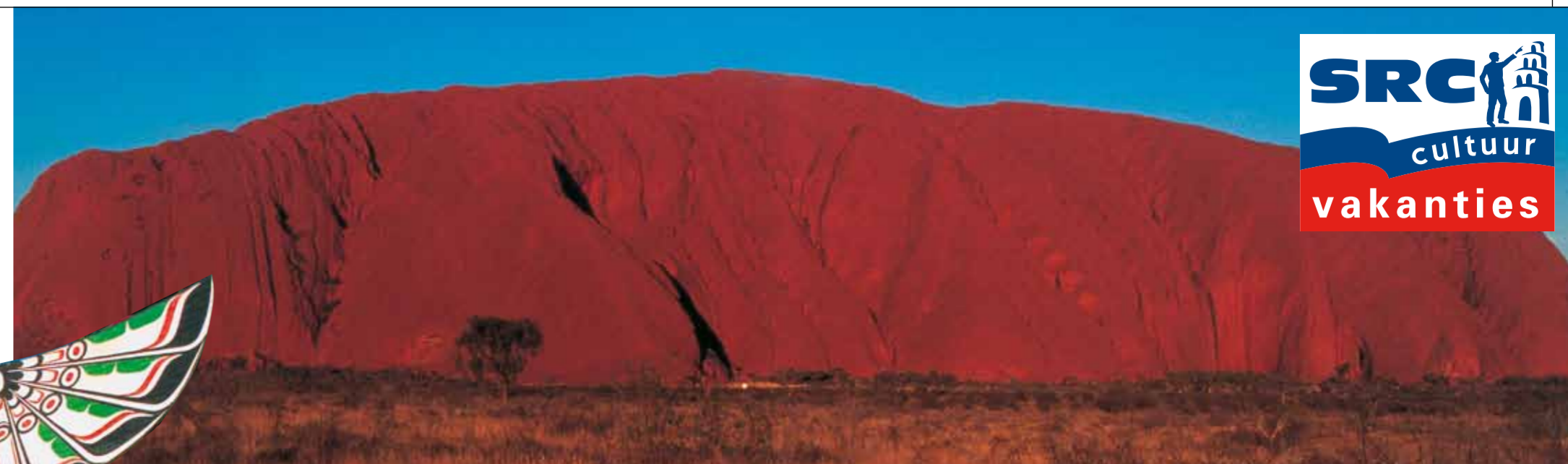

DOLENDE GEESTEN & DANSENDE SJAMANEN

DE SPIRITUELE BELEVING VAN NATUURVOLKEREN

Door reisleidster Esther van Veen

Natuurvolkeren van over de hele wereld delen een opvallend overeenkomstige spirituele beleving. Zo wordt de aarde door hen vaak als een levend organisme ervaren en zien zij de kosmos als bezielt. Hemellichamen en natuurkrachten zoals de zon, sterren, regen en bliksem worden als goden vereerd en bergen en rivieren worden speciale krachten toegedicht. Goede en kwade geesten waren overal rond en kunnen zich in bomen, dieren, mensen en zelfs voorwerpen manifesteren. Door rituele offers te brengen probeert men deze geesten gunstig te stemmen. Overleden voorouders die in een andere dimensie verder leven, worden met altaren en ingetogen ceremonies vereerd en verzorgd aangezien zij als boodschappers naar de goden worden beschouwd.

Deze natuurgodsdiens waarbij geesten- en voorouderverering centraal staat, wordt ook wel animisme genoemd, naar het latijnse woord *anima* voor 'ziel'. Sjamanen, oftewel medicijnmannen en -vrouwen, komen in veel animistische culturen voor. Zij genieten een hoge status binnen traditionele gemeenschappen en worden beschouwd als sleutelfiguren bij het overbruggen van de ongeziene wereld en het aardse leven. Met geheimzinnige rituelen en al dansend in trance gebracht maken zij contact met de geestenwereld om te genezen of te voorspellen. Ondanks de vele overeenkomsten tussen natuurvolkeren zijn hun mysterieuze rituelen en culturele gebruiken divers van aard.

De *Sangoma*, een soort medium, is de belangrijkste spil in dit contact. Na inname van een hallucinerend kruidenmengsel en urenlang hypnotiserend getrommel en gedans kan de *Sangoma* in contact treden met omringende dolende geesten. Deze kunnen zelfs bezit van het lichaam van het medium nemen, om zo allerhande vragen van nieuwsgierige familieleden te beantwoorden. Een bijzondere techniek om te voorspellen die de *Sangoma* ook gebruikt, is het werpen van kleine botjes en stenen. Aan de hand van de patronen die ontstaan, voorspelt de *Sangoma* de toekomst of krijgt zo inzicht in oorzaken van ziektes en problemen.

De Inca's geloofden net als andere precolumbiaanse culturen dat het leven in het hiernamaals gewoon door zou gaan. Van daar dat zij hun doden mummificeerden en met kostbare gouden gebruiksvoorwerpen begroeven. De mummies van overleden Inca-koningen werden zelfs door maagdelijke priesteressen verzorgd alsof ze nog leefden en woonden in de nissen van de belangrijkste tempel van het rijk, de *Coricancha*, oftewel de Tempel van de Zon.

Onderwatergeesten in Noord-Amerika

De Blackfootindianen die in de Canadese staat Montana leven, geloven dat rivieren en meren bewoond worden door 'onderwatergeesten', de *Suyitapis*. Het eten van vis en kano's wordt dan ook vermeden door deze stam. Voor hen maken geesten onderdeel uit van de dagelijkse realiteit. Als iemand ziek is, denkt men dat een boze geest het lichaam is binnengeslopen. Er wordt dan snel een medicijnman opgetrommeld die in trance via een visioen van een hogere macht doorkrijgt hoe de zieke te genezen is. Bij de genezingsceremonie krijgt de zieke eerst medicinale kruiden toegediend. Vervolgens voert de medicijnman een rituele dans uit, gekleed in verschillende kleurrijke kostuums die belangrijke totemdieren voorstellen. De bedoeling is om zo de helende krachten in de medicijnen op te wekken. De gehele indianengemeenschap ondersteunt dit ritueel met ritmische zang en dans.

Natuurkrachten in de Andes

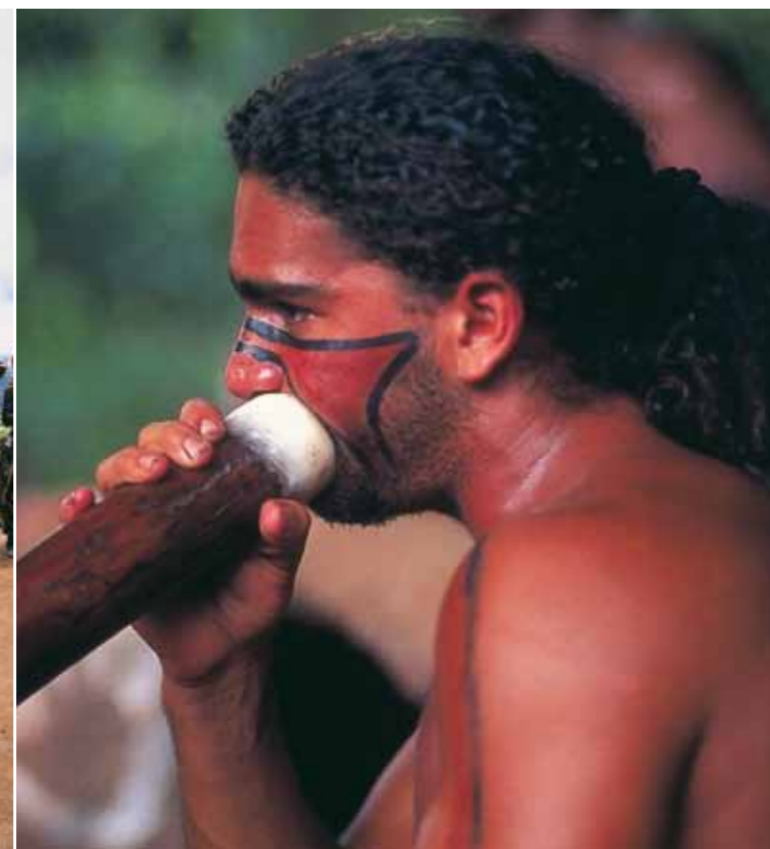
Het spirituele leven van de Inca's draaide om de verering van de God van de Zon, *Inti*, en *Pacha Mama*, Moeder Aarde. Volgens een legende werd de hele kosmos, waarbinnen alles bezielt is, uit het heilige Titicacameer geschapen door Opperschepper *Viracocha*. De vaak onheilspellende natuurkrachten die de hoge bergen van de Andes teisterden, moesten gunstig gestemd worden. *Chicha* – lokaal paarskleurig maïsbiertje – en llama's werden geofferd tijdens indrukwekkende ceremonies waarbij ook de elementen aangeroepen werden.

Botjes werpen in Afrika

In heel Afrika komt u animistische volkeren tegen, zoals de Himba in Namibië, de Masai in Kenia en de Swazi's in Zuid-Afrika. De inwoners van Swaziland hebben veel respect voor hun voorvaders en roepen graag hun hulp in bij belangrijke levenskwesties. Men gelooft dat vooroudergeesten bij de familie in huis wonen en dat via speciale rituelen met hen gecommuniceerd kan worden.

Foto's o.a. E. van Veen

Droomtijd Down Under

De Aboriginals, de inheemse bewoners van Australië, leefden voor de komst van de Europeanen duizenden jaren lang als jagers en verzamelaars in volmaakte harmonie met hun natuurlijke omgeving. Vanwege hun sterke band met de aanwezige planten en dieren vragen de Aboriginals altijd een zegen van de voorouderlijke geesten voor ze op jacht gaan. Het landschap waarin zij leven ligt in hun ogen bezaaid met spirituele plaatsen, waarnaar hun geest na de dood terug zal keren. Ook geesten van voorouders zouden zich rond deze heilige plaatsen ophouden, waardoor de spirituele kracht van de plekken wordt vergroot. De bekendste heilige plaats is Uluru, een reusachtige rode rotsformatie die in het midden van het land ligt. Uluru hangt samen met de mythologie van de *Tjukurpa*, de voor westerlingen moeilijk te bevatten 'Droomtijd' die de religieuze cultuur van de Aboriginals kenmerkt. Het landschap zou volgens deze mythologie gevormd zijn door voorouderlijke wezens die half-menselijk, half-mythologisch waren en al reizend en zingend het land doorkruisten. Aan het einde van hun scheppingsreis veranderden deze wezens in een element in het landschap, zoals een rots of een berg, of verdwenen zij in de aarde.

Surinaamse Winti

Het Surinaamse volksgeloof *Winti* is doordrenkt van West-Afrikaanse spirituele concepten. *Winti* betekent 'wind' en verwijst naar het meereizen van de goden van de Afrikaanse voorouders die als slaven naar Suriname werden gebracht. Ondanks onderdrukking van christelijke slavenhouders is deze heidense godsdienst door de Surinamers tot de dag van vandaag behouden. De term *Winti* wordt ook gebruikt voor de bovennatuurlijke wezens en goden die door Schepper, *Anana*, gecreëerd zijn. Deze wezens kunnen zowel goedaardig als kwaadaardig zijn. De 'kwade' *Winti* zijn een groot gevaar voor mensen en kunnen worden gebruikt als instrument voor zwarte magie. Alleen de medicijnman, de *Obiama*, kan deze *Winti* neutraliseren. De 'goede' *Winti* waken over familieleden uit een bepaald geslacht, net als vooroudergeesten. Tijdens een *Winti*-ritueel worden met behulp van ritmische instrumenten geesten en goden opgeroepen en worden rituele dansen opgevoerd. Door tijdens opzweepend getrommel in het rond te tolleren raakt men in trance, en door lichamen met kruiden en een soort witte klei in te smeren wordt zonder gevaar door vuur gedanst.

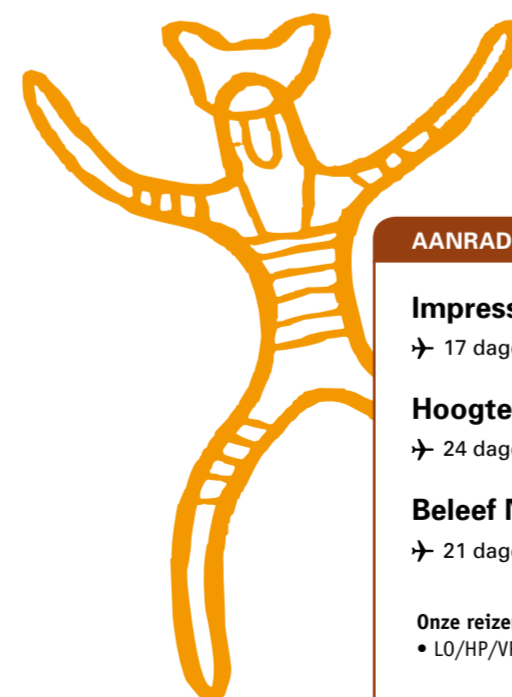
Mensenoffers in Midden-Amerika

Ook de inheemse indianenstammen van Midden-Amerika zijn animistisch. Zo kenden de beschavingen van de Maya's, Azteken en Tolteken een concept van vitale levenskracht of bezieling. Deze volkeren noemden dit principe *wind*, *geest* of *levensadem*, en probeerden door middel van rituelen en offerandes deze kracht en de kosmos in balans te houden. De Maya's brachten zelfs bloedige mensenoffers op de toppen van hun machtige piramides. Volgens hen was een mensenhart het grootste offer, omdat dit de meeste levenskracht bezat. Bij de Maya's was sterrenkunde van groot belang om de wereld om hen heen te begrijpen. De voorspelbare bewegingen van de belangrijkste hemellichamen markeerden het verstrijken van de tijd en zorgden voor een gevoel van orde. Alle hemellichamen werden gezien als bezielt en vereerd als goden. De Maya's gebruikten astrologie om belangrijke gebeurtenissen te verklaren en de toekomst te duiden. Volgens voorspellingen van de ingenieuze Maya-kalender, die tijdens de winterzonnewende van 2012 afloopt, eindigt dan ons tijdperk en betreden we een nieuwe fase. Of de wereld dan zal vergaan...?

Wilt u zelf kennismaken met deze mystieke culturen?

Reist u dan mee met SRC-Cultuurvakanties naar Afrika, Mexico, Suriname, Peru, Canada of Australië!

AANRADERS VAN ESTHER

Impressies van Zuid-Afrika

→ 17 dagen vanaf € 2569,-

Hoogtepunten van Zuid-Afrika

→ 24 dagen vanaf € 2819,-

Beleef Namibië!

→ 21 dagen vanaf € 3539,-

Tanzania en Kenia

→ 13 dagen vanaf € 2959,-

Mexico, Belize en Guatemala

→ 16 dagen vanaf € 1949,-

Koloniaal Suriname

→ 16 dagen vanaf € 2049,-

Kleurrijk Peru

→ 14 dagen vanaf € 2698,-

De Canadese Rocky Mountains

→ 17 dagen vanaf € 3289,-

Hoogtepunten van Australië

→ 20 dagen vanaf € 5049,-

Australië en Nieuw-Zeeland

→ 31 dagen vanaf € 6598,-

Meer informatie of direct boeken?

050 – 3 123 123

SRC-CULTUURVAKANTIES.NL